

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Ajutoarele de stat.

În congresul național-bisericesc gr.-or. dela Sibiu, s'au desbătut multe lucruri de foarte mare însemnătate nu numai pentru fiii bisericii gr.-or., ci pentru întreaga națiunea noastră din aceste părți. Două chestii mai ales se ridică peste celelalte toate, și, deslegate prin congres, ele fac onoare înaltei corporațiuni și stau luminoase, ca îndreptar pentru toți cari își iubesc neamul și-i doresc mărirea: *E ținuta congresului și a sinodului arhieresc față de scăpătutul arhimandrit Goldiș dela Oradea-mare, și a doua, ținuta congresului față de ajutoarele în bani ce statul le îmbie și împarte preoților noștri!*

Despre cea dintâi am arătat în numărul trecut ținuta congresului, și e urmare și în cel de față la raportul despre congres, aci se scoatem la iveală partea a doua.

Părintele V. Mangra propusese ca congresul să-și spună cuvântul seu asupra împărțirii ajutoarelor de stat. Căci, zice propunătorul, *guvernul prin felul cum acum împarte ajutorul, respingând pe unii preoți ori protopopi din cei propuși de căpeteniile bisericesti, se amestecă și slăbește neatîrnarea bisericii noastre. „Ajutoarele acelea sunt numai mijloc de căpătuială, de umilire a bisericii noastre!”*

S'a iscat o discuție viuă și luminată asupra lucrului, discuție la care au luat parte: însuși E. S. Metropolitul cu un mare număr de deputați, din cei mai vechi și cu trecere în biserică. Și eată care ce judecată a rostit asupra acelor ajutoare:

Exc. Sa Metropolitul a zis că e incredințat, că nimenea nu se află, nu numai în sinul congresului, ci în sinul întregii biserici, care să fie mulțumit cu chipul împărțirii ajutoarelor de stat! *Azi însă nu ne rămâne alta, decât sau să primim ajutorul așa cum ni-se dă, sau să renunțăm la el. Afacerea a ajuns în consistoriul metropolitan, care acum se ocupă cu ea.*

Dl Parteniu Cosma a zis despre ajutor, că acesta este *Calul-Troian*, prin care înimici încearcă să intre în cetate, în neatîrnarea bisericii, prin chiar oamenii noștri! *Ca acest „ajutor” a fost și ajutorul dat sub numele de „mila împărătească”. Nici aceea nu se împărțea în deplină conglăsuire cu întereșele bisericii, căci chiar dela început erau legate mâinile consistoriului de unele restrîngerii, dar guvernul de acum nu s'a mulțumit numai cu acele restrîngerii, ci el împărțirea între preoți o face prin organele sale politice, prin ce ajutorul de stat s'a deșos la un fond de cortezie politică! Biseri-*

cilor protestante li-s'a îngăduit ca și din ajutorul de stat să formeze fonduri, și se îl poată împărți ele după plac.

Dacă și noi îl vom căpeta sub asemenea condițiuni, bine! măsuri deosebite însă, să nu primim! Eu unul deja de acum aș declara, că în condițiunile de acum, nu primesc ajutorul!

Dl Nic. Maneguțiu crede, că nu e nimeni în congres, care să nu fie de părerea, că micul ajutor ce-l dă guvernul preoțimii noastre, e un mijloc de căpătuială, un mijloc de a produce destrăbălare în sinul bisericii! *nimeni care să nu vadă primejdia, ce acel ajutor cuprinde în sine pentru neatîrnarea noastră!*

Dl Romul Ciorogariu a arătat că chestia ajutoarelor de stat la noi e chestie veche, și e mult asemănătoare „Kulturkampf”-ului din Germania! *Și acolo s'a început cu detragerea venitelor preoțești; s'au dat apoi răsplătiri firește cu scopuri păcătoase. Dar biserica din Germania a respins acel ajutor! Noi, în fața scopurilor primejdioase, asemenea ar trebui să avem bărbăția, de a nu îngădui guvernului să ne răsplătească peoții după măsura sa. Să holărăm azi că preotul, care va primi ajutorul fără învoirea episcopului seu, să fie înlăturat!*

Dl Dr. Petru Span arată că într-adevăr, prin felul împărțirii ajutoarelor dela stăpânire, demoralizarea, destrăbălarea, au început să se lăfășească între preoții bisericii noastre! *Și dacă nu-i vom pune stavilă, pustirea va fi neînlăturabilă!*

Dr. Al. Moosonyl de Foen zice: *Din toate părțile s'a recunoscut marea însemnătate a chestiunii. Toți și-au arătat neîndestulirea lor asupra felului cum s'a împărțit ajutorul din partea guvernului. Toți au arătat că prin acel fel de împărțire a ajutorului, se vatemă neatîrnarea bisericii noastre! În privința aceasta nu este între noi nici o deosebire de păreri!.*

Și așa mai departe: pe același ton și conglăsuind în judecare asupra ajutorului de stat cum el azi se împarte, au mai vorbit deputații *Vasile Dămian, I. de Preda, T. Barzu, G. Ardelean* și alții. Singur asupra hotărării că ce e dar' de făcut, au fost mici deosebiri. S'a hotărît să se lase consistoriului metropolitan să studieze încă cauza și să pertracteze cu guvernul, doar' o scoate la mai bun sfârșit, de unde nu, să raporteze la congresul viitor.

Slabilor de ingeri de printre noi, cari vă încovoiați spinările înaintea fleacului cutare de solgăbiru și alți slujbași, ca să le câștigați «grația» spre a putea primi «mila» scărboasă a guvernului: aflați în judecata de mai sus și judecata asupra ținutei voastre!

Intâiul ajutor

al „Reuniunii române de înmormântare din Orăștie”.

„Azi mic, mâne fie!”

Duminea trecută, în 24 Oct. n. a încetat din viață în Orăștie, femeia Maria Dobringer, văduvă, Română greco-orientală. Răposata se înscriesese între membrii »Reuniunii române de înmormântare«, și ca atare a dat »Reuniunii« cea dintâi privilegiu de a veni cu ajutorul seu întru ușurarea grijilor adesea desnădejduitoare a celor rămași după răposati.

Abia cu câteva luni mai înainte, murise tatăl familiei, și acum i-a urmat și soția sa, mamă alor trei fii, între cari numai unul majoren, și — toți oameni săraci.

Va înțelege ori-cine ce bine le vine acestora ajutorul »Reuniunii noastre de înmormântare«, care în schimbul celui un floren plătit »Reuniunii«, îndată la moartea femeii membre, a solvit la mâna fiilor sei moștenitori, suma de **50 fl. 25 cr.** (detrăgându-se de aci 5 fl. la »fondul de rezervă«, după §-ii 7 și 10. ai Statutelor).

Din privilegiul acestui intâiu ajutor, nu va fi nepotrivit să spunem câteva cuvinte din istoria acestei prea folositoare și creștinești însoțiri.

Înainte de asta aproape cu un an, în 29 Nov. 1896, i-s'a pus temeiul. Atunci s'au votat statutele în adunarea constituantă.

Înainte îndată ministrului spre întărire, statutele ni-au sosit întărite, prin Maiu a anului de față.

S'a început acum câștigarea de membri. Și asta, deși se știa scopul foarte creștinesc al Reuniunii, mergea foarte greu. Poporul nostru, pentru a cărui ajutorare și bine se întemeiasse »Reuniunea« din vorbă, părea că nu mai are încredere și tragere de inimă spre ea. Stătuseră cam mult statutele pe la ministru, încât li-se urleră unora a mai aștepta după înființarea de fapt, și când li-s'a vestit că s'nt statutele întărite, nu mai voiau să se scrie de membri! Așa că aceea ce se putea începe prin Iunie, în urma acestei codiri a poporului de a intra în însoțire, s'a putut abia prin Septemvrie. Și și atunci cum? Așa că conducătorii »Reuniunii« înțelegând aceste nedumeriri și codirea ce pare că s'a prefăcut oamenilor noștri în sânge, când e vorba să-i aduni în jurul unui nou așezământ, s'au purtat cu îngăduință și răbdare, ba în urmă au hotărît începerea lucrării Reuniunii, chiar și cu o mică lipsă de membri, ce mai era.

După această hotărîre, lăfîndu-se vorba, că de aci încolo cine va muri dintre membri, capătă deja ajutor, au început ear' a se mai înscrie, așa că azi, când »Reuniunea« de fapt își începe lucrarea, dând un ajutor, ea are numărul de membri prescriși de statute, ba chiar peste acel număr (300)!

Le pomenim acestea numai în scop de învățătură. »Voește și vei putea!« Noi am voit să înființăm această întovărire pentru a se ajuta creștin pe creștin la trista întemplantare a morții, și — am putut! Mulți își perduseră răbdarea, încât primeau cu neîncredere cuvintele noastre dumeritoare, dar' eată nu aveau temeiul la aceasta: nici un an nu s'a împlinit dela intâii pași făcuți cu hotărîre și cu bun gând, și eată dorința întemeietorilor înaprătată!

Să voim numai, și multe încă vom putea, bune și frumoase!

Tot — din păcatele noastre!

Avem durerea de-a putea scoate ear' la iveală un lucru, pe care trebuie să-l creștăm la răvașul negru, al păcatelor noastre.

E vorba de un preot, care nu știe ce va să zică a ținea cu tărie la curățenia numelor noastre naționale, ci, ca pe un lucru de nimic, le părăsește de bunăvoie și le dă pe ungrurie, de par'că es din cancelaria cutărui *Éhesy* ori *Üresfejűy* venit de pe pustă și așezat în mijlocul satului drept ciuhă patriotică!

Eată anume ce ni-se scrie:

Balomir, Oct. 1897

Domnule Redactor,

Înfașându-se la mine tînărul *Ioan Manciu* din parochia mea, cu alăturatul act oficios, pentru a se face vesturile prescrise în cauza căsătoriei sale, subscrisul i-am respins rugarea, cu vorba că, precum știu eu, pe dînsul îl chiamă *Ioan Manciu*, ear' nu *Măncs János*, și i-am îndrumat să-mi aducă alt act.

Dar' tot cu acesta mi-a venit și a doua-oară.

Pentru a nu-i strica pasul căsătoriei, l-am primit și așa, dar' când poporul a auzit în biserică de »*Măncs János*«, au rămas toți uimiți, neștiind cine este această persoană?

Rog dar' pe dl paroch *Iosif Pop* din *Homorod*, ca altă-dată să nu mai schimbe numele de botez ce l-a primit omul la început, ci să-l scrie așa cum l-a primit la sf. botez!

Destul că astăzi ni-l schimbă alții și fără voe, cel puțin noi să rămânem neclintii dela obiceitul străbun!

Nu-i fie rușine dlui preot a scrie un nume românesc, că doar' și dînsul e Român.

Nicolau Suciu,
paroch gr.-or.

Eată documentul pe care dl preot *Pop* din *Homorod* l-a dat tînărului ce voia să se căsătorească:

Nr. 25—1897.

Onorat oficiu parochial gr.-or. în Balomir.

După-ce tînărul *Măncs János*, de religiunea gr.-ort. din parochia *Balomir*, a incredințat pe fecioara *Făurar Maria* din parochia *Homorod* aparținătoare de relig. gr.-cat., acel oficiu este îndreptățit a împlini cele 3 promulgațiuni, că așa la timpul hotărît de a primi binecuvîntarea, să se arete împedecămintele ivite recerute la actual împlinit.

Dat *Homorod* 1897 *Octobre* 10-lea.

(L. S.) *Pop Iosif* m. p.,
paroch gr.-cat.

Este foarte regretabil ceea-ce dl preot gr.-cat. *Pop* din *Homorod* face! Punînd cazul că ar fi primit un document dela un notar maghiar ori altă cancelarie maghiară, unde numele tînărului era scris așa, ba punînd cazul că l-a întrebat pe tînărul însuși cum îl chiamă, și el, din prostie ori creștere rea, i-ar fi spus »*Măncs János*«, d-sa avea datoră să nu voiască să scrie așa și în documentul românesc, ci să traducă din documentul unguresc, ori să lumineze pe neînțelegetorul tînăr, ear' în documentul ce el, ca preot român și oficiu parochial, îl dă, să scrie românește numele Românului!

Ba chiar *Ungur* să fie străinul ce ia o fiică a confesiunii lui, numai porecla să i-o lase neatinsă, numele de botez însă să i-l scrie românește!

De altfel «plăcerea» Sfinției Sale pentru a o da pe «domnie», pe Ungurie, se vede și din subscriere. Românește se subscrie Iosif Pop, nu Pop Iosif, și se zice Homorod, în 10 Octomvrie 1897, nu — »Homorod 1897 October 10-lea», Asta e curată traducere de pe Ungurescul: „Homorod, 1897 október 10-én“.

E ridicol, dar și primejdios în același timp, și noi, veștejind după cuviință astfel de începuturi, rugăm pe cei cu inimă și minte românească, să ne ferească de rușini ca cea pe care a săvârșit-o și parochul gr-cat. Pop dela Homorod prin documentul de mai sus și altele ce-o mai fi făcând de acest fel!

Congresul național bisericesc.

În ședința a 6-a deputatul Dr. P. Șpan a propus, că împlinindu-se în 1898 25 de ani dela moartea fericitului Archipăstor Andreiu Baron de Șaguna, pe ziua de 16 Iunie 1898, în întreagă provincia metropolitană să se ție o sărbare bisericească comemorativă, vrednică de marele bărbat.

Deputatul Dr. P. Ionescu a propus să se aducă hotărâre, ca vându-se după învățătorii dela școlile confesionale gr-or. să rămână jumătate de an în cartier și în folosința salarului învățătoresc întreg.

Deputatul Dr. E. Cristea a propus ca sf. sinod arhieresc să iee măsuri ca preoții la toate serviciile bisericești, să se ducă în reverenți, și numai când nu's în serviciu, să poată umbla în alte haine, laicești.

În ședința a 7-a între alte multe, s'a revenit asupra chestiei predicării în biserică, chestie ce fusese adusă nainte și în sinodul din anul curent. S'a propus ca cel puțin de 2—3 ori pe an fiecare preot să fie îndatorat a ținea predici în biserică.

Peste propunerea deputatului V. Mangra, din ședința a 5-a, de-a se înainta M. Sale un Memorand pentru scoaterea din viață a legilor politice bisericești, — s'a trecut la «ordinea zilei».

O altă propunere a părintelui Mangra, ca congresul să-și arete părerea asupra primirii și împărțirii ajutorului de stat, cum ea azi se face, — a ridicat o discuție foarte lungă, la care au luat parte: P. Rotariu, raportorul comisiei bisericești, V. Mangra, Exc. S. Metropolitanul, P. Cosma, N. Măneș, R. Ciorogariu, Ign. Papp, Dr. P. Șpan, N. Zigre, Al. Mocsonyi, V. Damian, I. A. de Preda, T. Barzu, G. Ardelean, etc. Dăm în fruntea

foii o spicuie din cele ce le-au rostit acești domni.

Privitor la sărbarea de 25 de ani dela moartea Metropolitanului Șaguna, propusă în ședința a 6-a, s'a hotărât, ca afacerea să fie încredințată consistorului metropolitan spre a hotărâ ziua sărbării.

În ședința a 8-a, s'a adus la cunoștință, că îngrijitorii marelui *fundatiuni Gojdu*, au de gând ca, în loc să mai dea cum azi dau, câteva mii ca stipendii la an, să înființeze în Budapesta un *internat pentru universitarii români*, în care chip ar putea cu mult mai mulți tineri să aibă folos de ajutorul acestei fundatiuni, decum astăzi au.

În ședința a 9-a s'a împărțit votul *sinodului episcopesc* asupra cauzei archimandritului Goldiș dela Orade. Sf. Archierei i-au cerut archimandritului «liberal» lămuriri. Și același om, care în gură mare a preamărit în ajunul alegerilor pe guvernul unguresc de azi și «politica» lui, în fața mai marilor sei archierei a declarat că... *n'a consimțit nici-odată la aducerea legilor politice bisericești*, ci a fost și rămâne și pe viitor în ce privește acele legi, solidar cu ținuta autorităților noastre bisericești.

În urma acestei declarațiuni sinodul episcopesc: Exc. S. Metr. Miron, Episcopii Meșianu și Popea și archimandriții Dr. Pușcariu și F. Musta, și-a redactat votul seu astfel:

„Sinodul episcopesc declară pe numitul archimandrit de justificat în ceea ce privește în esență ținuta lui bisericească; ia însă în nume de rău aceluiași archimandrit, că vorbirea sa de program, divulgată mai apoi prin ziare, o a ținut în termeni nedestul de clari, cari admit diferite interpretări, și cari luați în sens contrar cu declarațiunea sa de acum, a provocat în publicul nostru bisericesc resens și chiar indignațiune generală; deasemenea i-se ia în nume de rău, că în vederea resensului public n'a găbit să rectifice opiniunea publică revoltată în contra sa, și mai ales, că nu s'a justificat înaintea superiorității sale bisericești îndată-ce i-s'a oferit ocaziune de a o putea face aceasta“.

Venită dela un for așa de înalt ca sinodul arhieresc, cari totdeauna își cumpănesc cuvintele lor: votul acesta deși cruțător, este o osândire în toată forma, o lăpădare din mijlocul lor, a archimandritului Goldiș, pentru păcatul seu urit național.

Raportându-se asupra administrării fondului *Gojdu*, s'a băgat de unii deputați de vină, că se dau uneori stipendii la fii de bogați, ear' alții s'eraci rămân fără ajutor, alteori se ajutură câte unul

care după-ce a isprăvit, se lapedă frumușel de neamul cu ajutorul căruia a învățat! Se făgăduiește o mai aspră luare la socoteală a celor-ce vor primi ajutoare.

„Din păcatele noastre“.

— O întimpinare —

Câmpuri-Surdac, la 7 Oct. 1897.

Dle Redactor,

În o corespondență din Dobra în Nr. 41 al «*Revistei*» între altele se atinge chestia dela noi, la care deocamdată îmi iau voe, cunoscând lucrurile mai de aproape, a da unele deslușiri onoratului public.

Se zice acolo, că Dobrenii, aci vrea să înțeleagă pe toți, până într'unul, cu toate-că numai singur corespondentul va fi, — s'au înțeles cu «frații» din Câmpuri-Surdac, cari au trecut la gr-catolici, să fie împreună un trup gr-cat. Treaba dumnealor. Eu descriu lucrul dela noi.

Comuna noastră e împărțită în două, Câmpuri și Câmpuri-Surdac, și la-olaltă au format o comună bisericească.

S'a făcut pornire cam prin anul 1887, ca să se zidească o biserică nouă, căci despre cea veche putem zici că nu-i.

Parochienii din Câmpuri voiau să se facă biserică cea nouă și pompoasă pe niște prapastii de dealuri, unde nu o ved numai lupii, și unde, după părerea oamenilor de specialitate, nu ar fi trainică, ci după vre-o câțiva ani ar crepa zidul și ar fi primejduită toată clădirea, ear' cei din jos, din Câmpuri-Surdac, stăruiau să se edifice lângă drumul de țară, la vederea minunată de pe drumul ferat; dar' și din socotințe materiale se cerea s'o zidim lângă drum: ca să fie oamenii scutiți de cărașiturile cele prea grele de a scoate tot dela Murș la deal nășip și apă, ceea-ce le-ar fi mărit cheltuiala zădarnică cu cel puțin trei mii floreni!

Așa unii voiau una, alții alta, până-ce oameni pricepători au trebuit să întrevină, dându-și părerea, și de aceea am trebuit să ne ținem.

Vine acuma partea comunei Câmpuri și e nemulțumită! Greco-catolicii (uniții) au simțit așa, și haid cu fel și fel de descurageri și spărieturi asupra lor, amăgindu-i că dacă se dau uniți, nu vor plăti nici dare atâta, ear' aruncă nici decât, și că lor le va face «impărăția» biserică, fără de nici o cheltuială, și vor face rugare la minister și nici copiii la școală nu vor trebui să-și mai dea vre-o câțiva ani, și altele de acestea!..

La sërmanii și neinvățaiții oameni acestea le-au plăcut, și pe lângă toate desmintirile noastre, partea numită Câmpuri, situată pe niște virfuri de dealuri sterpe, au trecut la

„sfânta unire“, afară de cei mai cuminiți și mai bravi dintre ei, cari nici azi nu voesc cu nici un preț să-și lapede legea lor străveche!

Ceștialați din jos s'au apucat cu mai mare insufletire de lucru, și amenință pe cei lăpedați, că napoi nici să nu se mai întoarcă! Cu toate acestea până acum s'au întors zepte familii, rugându-se de iertare de ceștialați, pentru greșala lor.

Judece acum creștinul bun pricina dela noi, că noi ne-am trudit a scoate bietul popor din cenușe și să-l apropiem de lumină, dar' o parte nededată cu sclipirea luminei a sărit în noroi!.. Acum cei cu «sf. unire» umblă să-și facă o baracă din margini de scândură, drept «biserica», căci, bagseamă «impărăția» nu vrea!..

Ai noștri? Cu însufletire mare lucrează la mărșul Sion, nona biserică, ca și care mai frumoasă nu cred să fie pe cuprinsul comitatului nostru, și la care foarte mulți creștini și-au dat obolul lor până acum, ceea-ce încă ne-a incurajat mult.

Vedeți, fraților români, la ce ne împinge patima urtă și mai ales lăcomia de câștigat «credincioși» a fraților noștri. Dacă la o școală se trimite un învățător bun calificat, după cum rîndue legea, oamenii sunt «nemulțumiți», că «nu le trebuie domni», și dacă vine, apoi — se dau «uniți». Noi ne trudem să ne facem biserică și școală cinstită, cei cu «Sf. unație» vin pe sub ascuns de ațîță poporul să-și lapede legea și să se desbina în două.

De astă-dată mă mărginesc numai la aceste deslușiri, însă la vremea sa, se vor da la lumină toate intrigile, dela loc mai competent, arătându-se în chipul convenit firele acestor intrigi dela noi, și chiar și vrednicele(?) persoane.

Sîntem siliți la asta, și nu avem ce face, dacă lucruri de acestea se mai pot și azi întempla între noi, — «din păcatele noastre»...

Longin Popa,
învățător.

Fapte!

Văzând soartea mult cercatului nostru popor român, dă-mi voe, dle Redactor, să iau și eu peana și să-mi arăt părerile, în fața stărilor de lucruri de azi. Dușmanii noștri de moarte sînt imbuibați, amețiți. Căci deoparte capetele încoronate călătoresc la Pesta, și ei, amăgiți de visuri fără rost și în veci neisprăvitoare, își ies din piele, încât încep earăși a nu mai cunoaște împrejurul lor alte semintii de om, fără numai Maghiari împintenați și în «diszmagyar»!.. De altă parte comitetul național după sentința de moarte ce i-a dat-o guvernul, așa se vede că nu se va mai reculege nici când. Și cei chemați ai noștri nu mai voesc a ieși din amorțală, ci stau par'că cu toții și așteaptă ca alții să lucreze și alții să ne facă nouă cale și să ne mijlocească dreptate! Ear' ei văzându-ne im-

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI“

„Iubire“.

Ca doi străini ce astăzi
Se vîd întâia-ooră:
Ea «domnule» îmi spune
Eu dînzei «domnișoară»...

De-s singur, plîng de dorul
Privirilor frumoase,
Dar' între noi — e vorba
De «lucruri serioase»,

De par'că nici-odată
Nu ne-am cerut nimica:
Ea stă nepăsătoare
Eu îmi înăbuș frica.

Îi spun în cântec: «dragă» —
Ear' de-o 'ntălesc în stradă,
Plec fruntea cu sfială
Roșind se nu 'mi-o vadă.

Fac innuri din figura-i,
Și 'n viers li schimb cuvîntul:
Știu eu dacă vr'odată
Ea îmi cetește cântul?..

Ea «domnule» îmi spune,
Eu dînzei: «domnișoară»,
Ca doi străini ce astăzi
Se vîd întâia-ooră...

Tristis.

Dumnezeu și Sf. Petru.

— Poveste de carneval și... de zilele noastre! —

Odată Sf. Petru pășește înaintea lui D-zeu și îi zice:

Lasă-mă, Doamne, să mă cobor odată pe pămînt, ca să-mi petrec cu prietenii mei și să-mi alung puțin neplăcerile. Și așa acolo jos e tocmai acum carnevalul (fărșangul).

— Te las, zise D-zeu, pe timp de o săptămână, dar' la timpul hotărît să te întorci negreșit.

Și se coborî Petru pe pămînt la prietenii sei, cari l-au primit foarte bucuroși. Și îl conduseră prietenii la vin și joc, și de atâtea bucurii și plăceri l-au împărțit, încât Petru era mai să-și uite de cer. Numai peste o săptămână s'a întors, când după atâta taraboiu, îl durea rău capul.

Dumnezeu îl primî cu blîndețe și pășind înaintea lui Petru îi zice:

— Pentru ce vii așa tîrziu?

— Ah, Domnul meu, răspunde Petru, am fost foarte veseli. Au fost de toate: vin,

poame și mîncări; veselie, musică și joc; pe pămînt a domnit mare bucurie și era p'aci să uit că trebuie să părăsesc «raiul pămîntesc».

— Ei bine, Petre, zice Domnul, acum spune-mi tu că acei oameni în bunăstarea lor, în belșugul în ale mîncărilor și beuturilor, ce cu mîna bogată le-am dăruit, adusu-și-au ei aminte și de mine?

— Doamne, răspunde Petru, peste tot locul, pe unde am umblat pe pămînt, zeu nici un singur om nu se gîndea la Tine, chiar numai femeia aceea bătrână, a cărei casă și cuprinsuri i-le-a potopit focul, numai ea se ruga Ție cu lacrimi.

— Acum dar' Petre, vezi și mergi ear' la porțile raiului și le păzește sirguincios, ca și până acum.

Urmînd alt carneval, Petru își cere eară slobozenie pe o lună, aducîndu-și aminte de ceea din anul trecut. Dumnezeu îi dă slobozenia cerută.

Coborîndu-se spre pămînt, Petru gîndea în sine: o să-mi petrec eară câteva luni între prietenii mei, și nici n'o să mă întorc așa iute...

Dar' ce să vezi? Pe pămînt toate le află altcum: vinul, poamele, bucatele nu erau nicăiri, săracii pămînteni mureau de foame. Răsboiu, primejdie de moarte îi amenința, răpîri, ucideri... pîrjol pretutindenea! Nu-și

petrecea nimenea, ci fiecare sta închis în casă și își trecea timpul în plînsuri și oftări.

Astfel Petru după trei zile se întoarse supărat la cer.

Dumnezeu primindu-l cu blîndețe îi zise:

— Ei bine, Petre, dar' așa cerînd? Ce-i asta, că anul trecut n'ai venit o lună întreagă?

Și-i povestește Petru lui Dumnezeu cât de s'eraci sînt acum pămîntenii, ce lipsă și întristare e acolo peste tot locul!

Ear' în urmă îi zice Dumnezeu:

— Acum cugetă oamenii la mine, Petre? Ear' acesta-i zice:

— De dimineața până seara și de seara până dimineața, neîntrerupt se roagă Ție Doamne! Te rog și eu să-Ți contenești mânia, căci Te roagă cu multă supunere și milă!..

Și-i răspunde D-zeu: Ascultă Petre! Dacă îmi deschid mîna milostivă și le dau oamenilor vin, grâu, cu un cuvînt de toate cu prisosință, și pe lângă acestea încă sănătate și zile pacînice, ei își uită cu totul de mine și de binefacerile mele! De aceea câte-odată trebuie să-i ameninț cu moarte, să le trimiț foame și răsboiu, ca să se căiască și să se întoarcă cătră minel!..

Auzind acestea, Petru se întoarse eară la poarta raiului. Trad. de Sabin Safta.

prăștiți, și nepuși în rînduială, se folosesc de nepăsarea noastră și lucrează din puteri și pe toate căile la ruinarea noastră. Că până când? și până unde vor ajunge? asta dela înțelepciunea noastră atîrnă, dară până atunci ei se încred și lucrează după refrenul: «Acum ori nici-odată...» s'îi nimicim! În fața acestor stări de lucruri, chemare mare ni-se impune să lucrăm și noi întru apărarea noastră.

Ca să nu ne poată însă nimici, după-ce pe alte cărări acuși nu ne mai putem mișca, opăciți prin ordinele lor păcătoase, trebuie să căutăm chip de a ne închea și a ne deștepta prin alte organe și mijloace, între cari mai potrivite ne sînt azi jurnalele noastre românești, și munca luminătoare, apostolească, a preoților români. Pe aceste două căi cine ne va opăci? Nimenea. Nimenea nu va fi în stare să ne oprimească, ca să nu avem și să ne cetim foi românești, și nimenea nu va putea oprî pe preot ca să nu-și lumineze turma lui încredințată. Și dacă se va atinge cineva de preotul propoveditor, atunci trebuie să știm cu toții, că păharul s'a umplut, răbdarea s'a gătat!. Deci la o parte cu nepăsarea și punându-ne pe muncă, să ne zicem: Acum ori nici-odată!

Preoții să fie lumina, conducătorii și apărătorii poporului, în tot locul și în ori-și-ce împrejurări, și bune și rele, mergînd cu neînfrîntă hotărîre spre ținta luminoasă și sus pusă, ca poporul nostru să fie împins înainte pe toate ramurile!

Dacă preoții vor fi întru toate cele arătate la culmea chemării, în 5—10 ani s'ar putea face minuni, atât pe calea culturală, cât și economică și națională cu poporul nostru!

Sentața de înghețare ni-s'a adus de mult și întimplările zilelor din urmă i-a făcut pe dușmanii nostri să-și zică: Acum ori nici-odată! Să ne zicem și noi în strîngerea rîndurilor pentru împotrivire: Acum ori nici-odată!

Să punem pricinile confesionale la o parte. Să punem mîna pe inimă, să ne aducem aminte că un sânge curge prin vinele noastre, acum ori nici-odată!

Să punem la o parte fală de-a fi unul mai harnic ca celalalt, și cu mic cu mare să ne închegăm, să ne sfătuim și tot ce e bun și folositor nației noastre să planuim, și așa *fapte*, nu persoane să ne conducă!

Acum ori nici-odată să se ceară și să se aleagă țările din lîină, prin *fapte* nu prin pismă și codiri reuțicioase, căci atunci nici nu vor rîde, nici nu vor vedea ei slăbiciunea noastră, eară noi ne vom întări, și — vom învinge!

Jurnalele noastre românești pășind la muncă, la deșteptare, fără de a se mai certa ele între ele, *fapte, fapte, fapte*, să ceară și să pună la cale!

Toți Românii, dela vlădică până la opincă, câți știm ceti, se avem la mână câte o foaie românească, și din acelea să ne încălzim sufletul și să ne îndemnăm la lucrare.

Preoții să se facă adevărați apostoli ai școlii, să fie ei pretutindena înșiși *școală!* Ei școală să se facă! De-i la botez, la cununie, la îngropăciune, feștanie, examene, în vre-o cale printre popor, la sfînta biserică, ori și unde, preotul școală și ear școală se fie cu cei din jurul se! Cu drag se asculte preotul vorbele poporului, și bune și rele. Ce e bun și laude, ce e rău prin vorbe și pilde blînde, adevărate pîrînțești, să se trudească a delătura, făcîndu-l pe el, pe poporul însuși să se rușineze de ce e rău, și să îmbrățișeze ce e bun. (Va urma).

NOUTĂȚI

Nu răspunde? — prin asta răspunde! Am întreat în numărul nostru 40 de e adevărat ori nu că dl protopop gr.-or. al Iliei, *Avram P. Păcurariu*, a ieșit întru întimpinarea episcopului ungar *Májláth* și l-a tîmăiat și cu o vorbire de «bineventare»? Primim o scrisoare mai lungă din partea locului, în care între altele ni-se lămurește de ce adevărat dl protopop al Iliei nu dă răspuns întrebării. Sosită prea tîrziu pentru numărul de față, vom publica-o în numărul viitor, revenind asupra întregii rușinoase întimplări. Și până atunci însă, părintele protopop *Păcurariu*, să binevoiască a ceti judecățile ce le publicăm în fruntea foilor, rostite în congresul din Sibiu *asupra vîndătorilor după „ajutoare de stat“*...

În luarea aminte a doamnelor preotese, învățătoare și a tuturor Româncelor harnice, recomandăm apelul ce «Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei» l-a trimis, pe cât am aflat, prin toate comunele, cu rugări și indigitări privitor la o lucrare mai viuă, mai spornică pentru scopurile urmărite de această Reuniune. Indemnăm și noi cu toată inima, ca apelului bună ascultare să se dea.

Grindină. Sămbăta trecută, *11/23 Oct.*, așadar toamna tîrziu, s'a descărcat pe la ora 1 d. a. asupra Orăștiei și jurului, o ploaie cu

grindină, ca în dric de vară! Grindina a căzut aproape un sfert de oră. S'a făcut apoi ear' senin și frumos.

Poporațiunea României. După cele mai noue date numărul locuitorilor României, afară de Dobrogea, este azi de *6,645.023*. Adăugîndu-se la aceștia și locuitorii Dobrogei, în număr de *274.575* rezultă, că *numărul total al poporațiunii României în anul 1897 este în număr rotund de 7 milioane*. Din 1859 asadar, și până azi, *numărul locuitorilor s'a sporit cu 2,400.000*. Această înmulțire mare a poporațiunii este a se atribui în mare parte trecerilor în țeară în număr mare, de prin țările vecine și cu deosebire din Ardeal.

În chestiunea națională se țin în România acum în fiecare săptămînă noue întruniri. Duminecă a fost una în sala Dacia, conchemată de dl Fleva, fost ministru. El a împins chestia mai pe ascuți, îndreptîndu-o, de încheiere, contra guvernului român, pe care îl judecă vinovat pentru călătoria la Pesta și decorarea marelui dușman al Românilor, *Jeszenszky*. Această nenorocită decorare, asupra căreia nici chiar cei mai apropiați de guvern n'au putut da lămuriri de lipsă, ci azi se spune una, că-i de vină Bánffy, că prin înșelăciune l'a pus pe listă, mîne că-i de vină Goluchowsky că el a stăruit cu Bánffy, fără a spunea regelui Carol cine e *Jeszenszky*, poimîne că de vină e consulul român din Viena de ce n'a dat el, ca Român și credincios regelui se lămurirea de lipsă, apoi ear' ministrul Sturdza de ce n'a denegat darea documentului prin care se îngăduie decoratului purtarea ordinului — a făcut atîta sânge rîu și a ațîtat atîta pe toți Românii, cât nu se putea crede la început. Pagubă numai că întrunirile naționale ce se țin, mișcate de această nevrednică decorațiune, se țin tot din privilegiul ei... Dar' de nu era?..

200,000 lei Academiei. N. R. Dănilescu, născut la 1848 în Fărcădinul-de-sus, de naștere lângă Hașeg, și care din fiu de morar a ajuns la înalte ranguri și oficii în România, și a cărui moarte la Hașeg am vestit'o în numărul nostru trecut, și-a testat averea sa de *200,000 lei*. «Academiei Române» din București. Ear' consistorului gr.-cat. din Lugoj, dela care, ca tîner sărac, a primit stipendii de s'a ajutat să ajungă ce a ajuns, — a lăsat să i-se deo o sumă de bani, deopotrivă cu suma stipendiilor ce a primit.

«Eată un suflet nobil și vrednic a fi arătat ca model, generațiilor!»

Dr. Weigand, învățatul profesor german șicanat de Unguri, publică în foile germane articli amănunți asupra celor vezute și pățite pe aici. Ungurilor numai oameni de omenie nu le zice. Despre Români vorbește cu vedită plăcere. Intr'un articlu, «Treizeci de ciasuri în temnița unguerească», descriind cum l'au înhățat Ungurii, despre Români spune între altele:

În întreg poporul românesc domnește un adînc simțămînt religios, încât «bunul Dumnezeu» este purtat nu numai pe buze, ci în inima fiecărui țeran trăește credința tare, că bunul Dumnezeu îl conduce soarta și-i îndreaptă toate celea spre bine. O încredere în Dumnezeu chiar mișcătoare găsește omul în acest sîrman popor, chinuit, care de aceea și la sîrbii Domnului, la preoți, privește cu evlavie dacă ei numai cât decît își împlinesc postul. Totodată găsești și un devotament cătră Dumnezeu, care le ajută de a purta în răbdare suferințele lumii acesteia, la care ei numără înainte de toate dările cele-ce-l storc, apăsările din partea notarilor și chinurile din partea gendarmerilor, — căci altfel de sigur, adese-ori s'ar întimpla omoruri și ucideri.

La tot cazul aci trebuie luat în socotire faptul, că poporul acesta a trăit de veacuri în iobăgie și el nu știe alta, decît să asculte, să facă slujbe «domnilor»; și numai în ținuturile unde Românii au fost slugit mai înainte ca grănițeri, în regimente, mai are țeranul încătră conștiență de sine! etc.

Cununie. Dl *Sabin Safta*, învățător la școala gr.-or. din Romos, își va sîrba Duminecă în 26 Oct. v. (7 Noemvrie n.), cununia cu d-soara *Maria Botean*, în biserică gr.-or. din Geoagiu-de-jos. Dorim fericire tinerei părechi.

Bunățatea de inimă a ministrului! În vederea anului rău, ministrul a hotărît să steargă, să ierte, din dare *450,000 fl!* poporațiunii. Și cu asta se bat în piept ministrii naintea dietei, ca cu un mare lucru «de inimă!» Vorbind despre asta, «*Alkotmány*», foaie maghiară, zice:

»Pe noi himnul ministrului nu ne duce în rătăcire, căci noi știm ce scamatorie (înșelare a ochilor) e întregă această «ștergere de dare». *Totul e ca și cum aceleia căruia s-au luat tundra din spate, îi dau napoi un bumb de pe tundra; ba demulte-ori nici atîta,*

căci întreagă iertarea stă într'aceea, că șterg acele restanții, care și așa nu se mai pot scoate în nici un chip, dar' o scot ei fără milă și dela bieții păgubiți, dacă numai mai au ceva avere de bătut la dobăl...»

Roadă viilor în comitatul nostru, a fost estan, după socotelile ce s'au făcut, abia a 8-a parte pe cât fusese anul trecut.

Intru aducere aminte de eroii naționali. La 29 Octombrie n. s'a desvilit la *Rösboeni* (în România) un mîndru monument făcut prin subscripțiune între bravi ofițeri ai regimentului care poartă gloriosul nume al Resboenilor, unde *Stefan-cel-Mare* bătut pe Turci! Monumentul constă din o înaltă piramidă de piatră, în vârful căreia e un uriaș vultur sfășind un drapel turcesc! Pe o parte a piramidei e un medalion cu chipul lui Stefan-cel-Mare, în bronz. Pe altă parte un chip, cioplit, din bățele: Stefan-cel-mare este călare în mijlocul groaznicei lupte! Programul sîrbării, întocmit de dl V. A. Urechia, președintele asociațiunii subscriitorilor pentru monument, e bogat, și sîrbarea desvilită a fost una din cele mai frumoase.

Tauri de Pinzgau. Ministrul regesc de agricultură a dat, din excelentul seou de tauri de Pinzgau procurați de el, 50 și comitatului Hunedoarei, cu prețuri scăzute. Cei 50 de tauri sînt împărțiți deja în comitat și anume în cercul Devei 10, în al Geoagiului 1, al Hașegului 14, al Iliei 14, al Puiului 11. Cercul *Orăștiei* care are șef pe «*derék*»-ul fislogăbiru Fodor n'are lipsă de soiuri mai bune de tauri, cari să mai nobilitize rassa?

O firoasă nenorocire a avut loc Luni în 25 Oct. în Orăștie. Servitoarea notarului public, o sîcuiancă, vîrsându-se o sticlă de lac în cugnă, a voit, după obiceiul unora, să-l ardă din podele ca să nu rămînă pata, și mirosul rău, dar' mai ales — să nu afle stăpîna. Mulți fac așa, dau foc lacului ori petrolului vîrsat de arde până vîd că a ajuns să ardă scîndura, atunci stîng și se curăță mai ușor. Nenorocita însă își murdărise și hainele cu lacul și a luat îndată și ea foc, și a ars într'un chip îngrozitor: picioarele, pieptul, mîinile, gâtul și fața, toată s'a ars foarte rău, ieșind beșici mari albe pe ele. La țipetele desnădăjduite i-a venit ajutor și a fost stînsă! I-s'a dat grabnic ajutor medical, apoi a fost transportată, fără să știe de sine, la spitalul din loc, unde a doua zi, Marți, a murit între cumplite dureri!

Se caută o sută de mii de nebuni! Am spus și noi la timpul seou, că în locul «*loteriei mici*», șterse, s'a introdus alta, mai proastă, «*loteria de clasă*». Asta e mai potrivită a sîraci pe jucătorii la loterie. Vorbind despre noua loterie de clasă, ce e foarte mult vestită prin toate foile și a căreia întăia tragere va fi la 11 Noemvrie, «*Alkotmány*», ziar serios, face următoarea asemănare: Intr'o ladă mare se pun o sută de mii de grăunțe albe, între cari unul este negru. Directorul loteriei de clasă, vine și își zice: plătește 6 fl., eu îți voi lega ochii, ear tu îți vei băga mîna în ladă, și dacă îmi vei scoate grăunțele cel negru, capeți o jumătate de milion. (Atîta-i câștigul cel mai mare.) Care nebun va da pentru asta 6 fl.? Și cu toate astea, direcțiunea loteriei de clasă unguerești, caută o sută de mii de nebuni, pe cari are nădejde să-i și afle până la 11 Noemvrie n. c.l.

Tipografie în temniță. Un gînd scrîntit i-a trîsnit prin minte ministrului unguerec de justiție. A înființat în temnița din Vaș o tipografie, ca robii, pe lângă alte meșteșuguri, să poată învăța și arta asta! Pîn'acum ci-că au acolo deja vre-o 8 mașini și se tipărește deja o foaie de zil! Așa că robii au ajuns în «plăcuta poziție» de-a ști ei cei dintăi noutățile zilei, mai curînd ca cetățenii liberi, cari numai după-ce robii au cules noutățile și le-au tipărit și le-au pachetat și le-au pus la postă, așadar cînd lor le sînt deja vechi, — pot și ei, liberii, să le afle! Al naibii «progres!» Cu vremea o să avem în Ungaria foi ce vor preamări pe ministri ungueri, ai căror editori și tipografi în temnița din Vaș și-au învățat meșteșugul.

Paianjen veninos în Ungaria. De curînd a fost prins în Măcău (comitatul Cenadului), un paianjen de o mărime neobișnuită și foarte primejdios! Acest fel de paianjen numai în 1892 a început a se arăta întăia-ooră în Ungaria. Patria lui este Asia. Mușcăturile lui sînt foarte veninoase, mai ales pentru vite. Se zice, că nu este durere mai cumplită, ca durerea pricinuită de mușcăturile acestui paianjen. O vită mușcată de el, pierie în câteva ciasuri. E mare temere, nu cumva noul paianjen să se încuibze și la noi.

Sticle de vin din hîrtie. O fabrică franceză a aflat modrul de a scuti sticlele de vin

în contra spargerii, ce pe lângă împachetare cea mai îngrită, mai cu seamă pe vapoare sau pe tren, atît de des se întimplă. A tot încercat, până ce a reușit a fabrica o astfel de materie de hîrtie, din care se pot turna vase întocmai ca sticlele de vin, dar' care au buna însușire că nu se sparg. În curînd ele vor fi date în folosința economiei casnice.

Plata oficerilor se mărește. Ministerul de războiu a luat în budget (la cheltueli) pen-anul viitor cu 5—6 milioane mai mult, din care are să copere urcările ce are de gînd să facă în plata oficerilor.

AMICȚIE — DISTRAȚIE

Et... Nu e roză mai frumoasă
În astă lume pentru mine,
Nici ființă mai cuminte
Mai presus de tine —

Și dac'a zilelor povară
Îmi mai vine ear' aminte,
Mi-o alină-a ta iubire,
Dulcele-ți cuvinte.

Depicerna.

Fulger... Ți mulțămesc! Ți-ași mulțăm și pe altă cale, dacă ți-ași ști adresa. Te rog să mi-o scrii.

Scumpului odor... »Da, vei trăi pe veci de acum în mine, te-oi așeza, duioasă între stele, tovarăș scump al gîndurilor mele, pustie-mi este viața, fără tine.

Innegritul.

Sfătuitoarei II. Primit. Milioane de mulțămite! Ce deosebire între mata și între *Sfătuitoarea I!* Răspunsul care i-l'am dat se vede că i-a pus pofta în cuiu de a mai da sfaturi. Mă întreb, că ce m'a făcut neglijent în corespondența noastră? Nimic alta, de căl, că am observat că matala todeauna, mai ales în chestia delicată «*ești bine și punctuos informată*». Voiu știri să afl pe acel «raportor». Dar' așa-i, că nu gresesc, cînd presupun că acela e de genul... «*femenin*»? «Guri rele» sau «babe» sînt și pe aici destule, deși minunea minunilor, încă nici una nu e știrbă...

Ucenic.

FEL DE FEL

Flori electrice. În Nicaragua niște călători, oameni de știință, au dat peste o floare necunoscută până acum, care, se vede, e plină de electricitate. Dacă iei în mână o ramură a ei, simți un fior, o furnicare, prin mână, ca și cum ai fi atins o mașină electrică. Asupra busolei, floarea înfrîurește deja la depărtare de 6—7 metri, ear' dacă o apropii de floare, acul busolei se va învîrți într'una. În anumite părți ale zilei, puterea ei electrică crește ori scade. Pe la 2 ore d. a. e mai puternică; noaptea apoi scade. În vreme furtunoasă crește mai tare. Floarea au numit'o «*Phitolacca electrica*».

Între doi bărbați, într'un magazin de sticlărie.

— Știi, canele astea de apă sînt grozav de trainice...

— De unde știi?

— De trei ori mi-a dat nevasta în cap cu una și tot nu s'a spart.

POSTA REDACȚIEI.

D-lui N. Gr. în *Fizești*. Bucuros te-am recomanda, dar' nu știm în acest timp cine ar avea lipsă.

Dela

„Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei“.

Avem plăcerea a putea vesti pe cetitorii nostri, că comitetul «*Reuniunii femeilor române*» din comitatul nostru, a luat mai multe hotăriri de însemnătate, prin care crede că va da un avînt mai falnic activității acestei Reuniuni.

În credință că mulți dintre cetitorii nostri, poate n'or fi avînd tocmai limpede știre despre ce e și ce vrea această «*Reuniune*», credem că facem un bun lucru lăsînd să urmeze aci *Statutele* însăși ale Reuniunii, din care poate fi bine înțeleasă ființa și scopul ei.

Eată-le, (cu traduceri populare a neologismelor):

Statutele

«*Reuniunii femeilor române din comitatul „Hunedoarei“*»

§. 1. Femeile române din comitatul Hunedoarei, constituiesc în înțelesul statutelor de față o Reuniune, care va purta numirea de: «*Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei*».

Scopul Reuniunii e, în întăia linie: înaintarea industriei de casă; ear' într'a doua: ajutorarea fetitelor și veduvei sărace din acest comitat.

Reședința Reuniunii este Deva.

§. 2. Scopul și-l ajunge Reuniunea, cu privire la punctul întăiu: 1. *spriginind învăț-*

mântul, cu privire la industria de casă; 2. înființând ateliere (mici fabrici, școli) pentru înaintarea industriei de casă; 3. aranjând expoziții din când în când cu articlii de industrie de casă; 4. în urmă, premiind femeii române din acest comitat, care se vor distinge în industria de casă; — ear' cu privire la punctul al doilea, împărțind ajutoare în bani.

§. 3. Fondul Reuniunii se formează: 1. din contribuțiile (plățile) membrilor; 2. din veniturile petrecerilor și expozițiilor, ce se vor aranja în folosul Reuniunii; 3. din moștenirile și lăsamânturile ce 'i-se vor testa, precum și din dăruirile ce 'i-se vor face, și în urmă; 4. din colectele (adunare de ajutoare) ce se vor întreprinde în folosul ei.

§. 4. Plățile membrilor, moștenirile și lăsamânturile ce 'i-se vor testa, precum și dăruirile ce 'i-se vor face Reuniunii, formează fondul ce nu se va putea atinge, al ei. Toate celelalte venite, precum și 80% din interesele fondului neatingibil, se pot întrebuița spre ajungerea scopului Reuniunii; ear' 20% din interesele acestui fond se capitalizează până-ce fondul va produce un venit curat anual de 1000 fl. v. a. De aci încolo toate interesele fondului se vor putea întrebuița spre ajungerea scopului Reuniunii.

§. 5. Averele Reuniunii se poate așeza spre păstrare: 1. în efecte (hârtii) de valoare publice ce pot servi drept cauțiune; 2. în depuneri spre fructificare la institute de bani recunoscute de solide și 3. în astfel de realități (averi nemiscătoare) care se recer spre ajungerea scopului Reuniunii.

§. 6. Membrii Reuniunii sânt: 1. fondatori; 2. ordinari; 3. ajutători și 4. onorari.

Membru fondator este fiecare femeie, care plătește odată pentru totdeauna, o sumă de 10 fl. v. a.

Membru ordinar este fiecare femeie, care plătește la an o taxă de 1 fl. v. a. sau, odată pentru totdeauna, o sumă de 5 floreni v. a.

Membru ajutător e cel-ce plătește la an cel puțin 50 cruceri.

Corporațiunile încă pot fi membri ajutători. Membri ordinari și ajutători, încât s'au obligat la taxe anuale, le răspund pe un an înainte.

§. 7. Membrii onorari îi alege adunarea generală, pe temeiul meritelor (vrednicilor) câștigate pe terenul umanitar și de caritate (binefacere). Ei sânt scutiți de la toate taxele.

Supușii străini pot fi numai membri ordinari și numai pe lângă încredințarea ministerului reg. de interne.

§. 8. Membrii fondatori și onorari au dreptul de a alege și de a fi aleși, — și vor hotări în adunările generale ale Reuniunii; ceilalți au dreptul de a lua parte la adunările generale ale Reuniunii, însă numai cu vot consultativ (sfătuitor).

§. 9. Calitatea de membru al Reuniunii înceată: 1. prin moarte; 2. prin nerăspunderea taxelor și 3. prin repășiri de bunăvoie.

§. 10. Lucrările Reuniunii le conduce: 1. adunarea generală; 2. comitetul și 3. presiulul.

§. 11. «Reuniunea» va ținea în fiecare an o adunare generală ordinară. Cerând impregiurările, ori 20 de membri cu vot hotăritor, se pot ținea și adunări generale extraordinare.

Adunările generale ale Reuniunii se vor putea ține numai în reședință.

§. 12. Lucrările adunării generale sânt: 1. a pune în lucrare scopul Reuniunii; 2. a statorî budgetul; 3. a revedea rațiociniile și a da absolutul comitetului; 4. a pertracta obiectele subșternute din partea comitetului și propunerile făcute din partea membrilor; 5. a statorî regulamentul pentru lucrările din lăuntru ale comitetului; 6. a alege comitetul și bărbății de încredere; 7. a alege membri onorari; 8. a schimba statutele și 9. a hotări asupra desființării Reuniunii.

§. 13. Hotăriri cu putere, se pot lua numai cu majoritatea voturilor celor de față. Tot astfel se fac și alegerile.

§. 14. Protocolul adunării generale se verifică de cătră o comisie, aleasă de însași adunarea spre acest scop.

(Va urma).

Știri literare.

„Dutoase“ e numele unui nou volum de poezii, ce vor apare în curând la București, datorite tinărului poet Radu D. Rosetti, bine cunoscut și cetitorilor noștri din drăgălașele poezii ce am reprodus din când în când dela densus.

„Spre moarte“ va fi titlul unui volum de nuvele ce le tipărește duiosul poet Ludovic Dauș, la București. Judecând după volumul seu de poezii, pline de observații fine și mișcătoare, ca o privire în apus de soare sau în adânci depărtări în cari se perde o rază lucitoare, priveliști favorite poetului Dauș, — avem bune nădejdi că volumul II. va fi ceva bun de tot. Vom da, la timpul seu, seamă despre el, precum și despre cele de mai sus, îndată ce vom ajunge a le avea.

„Secunda“, volum de poezii ce urmează volumului „Prima“, apare la București, din peana dlui Haralamb Lecca. Volumul prim „Prima“ are prefață de B. Hașdeu, și dl Hașdeu lega, pe temeiul volumului prim, frumoase nădejdi, că volumul II. va fi ceva bun de tot. Vom da, la timpul seu, seamă despre el, precum și despre cele de mai sus, îndată ce vom ajunge a le avea.

„Căldindarul poporului“, cel mai ieftin căldindar românesc, întocmit pentru poporul țeran dela noi, a apărut și se poate căpăta dela „Tipografia“ din Sibiu.

„Biblioteca autorilor clasici“. Harnica librărie editoare, Carol Müller, din București, în compagnie acum cu Storck, sub firma „Müller et Storck“, a hotărît o nouă întreprindere literară, de mare folos, negreșit: să tipărească anume, pe autorii clasici în ediție ieftină, traduși românește. Aflăm că au apărut deja doi numeri: 1. «Metamorfozele» lui Ovidiu, traducere cu notițe literare, istorice, geografice și mitologice; nr. 2: «Despre prietenie» de Cicero.

Felicitând pe editorul «Bibliotecii pentru toți» pentru noua întreprindere folositoare în care a intrat, îi dorim succes strălucit.

„Manual pentru usul necroscopilor comunali“ de Dr. Stefan Erdélyi, Dr. de filosofie, Dr. de medicină, Dr. de Chirurgie, magistrul de obstetricie, profesor aprobat de igienă pentru școalele medii, medic al orașului Orăștie, medic al cercului sanitar din Bințișii, și dentist.

Volumul avisat de noi în Nr. 16 al «Revistei» din ăstan, că s'a pus sub tipar, manualul îndreptar pentru „inspectorii de morți“ (necroscopi) de prin comune, — a eșit deja de sub tipar la institutul tipografic „Minerva“ din Orăștie.

Cuprinde pe 120 pagine toate îndrumările de cari are lipsă un necroscop comunal, și la urmă sânt adause și mustrele în ce chip să se facă înștiințările și atestatele ce le dă.

Recomandăm cu căldură inspectorilor de morți (necroscopilor) români de prin comune, această cărtică, pe care dl Dr. St. Erdélyi, medic ce de 20 de ani stă în serviciu public, având mereu de lucru cu necroscopii comunali, și ca atare cunoscându-le toate trebuințele, a întocmit-o așa ca ei să afe în ea îndrumare la ori-ce lucru ce ar dori să-l știe pentru slujba lor. Se poate căpăta dela autor în Orăștie.

Un bun abecdar! D-nii înv. I. Moldovan, N. Stefu, I. Groșorean, P. Vancu și N. Boscaiu din Arad și giurul Aradului, au scos de sub tipar săptămâna trecută un nou abecdar românesc pentru școalele poporale, care este superior doar' tuturor abecdelor de până acum. Este întocmit în chip independent de modelele celor de până aci și așa frumos purcezând dela cunoscut la necunoscut, dela simplu la mai greu, că pare foarte ușor de ntrodus prin el pe copii în cetire și scriere, și se poate avea dela „Tribuna Poporului“ în Arad.

D-nii învățatori se nu întârzie a face cunoștința noului abecdar. Poate o să le câștige mai curând plăcerea decât cele folosite până acum.

CALINDARUL SĂPTĂMĂNEI

Zilele	Căldindarul vechiu	Căldindarul nou
Dumin.	4-a a lui Luca (21 d. Rus.), gl. 3. v. 9.	
Dum.	19 Pr. Ioil	31 Wolfgang
Luni	20 M. Artemie	1 Nov. T. S.
Marți	21 C. Ilarion	2 Pom. Rep.
Merc.	22 P. Averchie	3 Hubert
Joi	23 Iacob fr. D.	4 Carol
Vineri	24 M. Areta	5 Emeric
Sămb.	25 M. Marciau	6 Leonard

Pentru redacție responsabil: Petru P. Barițiu.

Intreprinzător român!

Subscrisul am onoare a face cunoscut onoratului public român, indeosebi însă onoratelor comitete bisericesti și școlare din comitatul Hunedoarei, că iau în întreprindere și îndeplinesc zidiri de

Case, școale și biserici,

după ori-ce plan, lucru bun, cu prețuri cât se poate de cinstite, ușoare.

La trebuință gătesc însumi întreg planul de zidire!

Am zidit până acum frumoasele școli din comunele Romos, Romoșel, Balomir, etc. În Orăștie: școala catolică, asilele de copii, sinagoga evreilor, sala de gimnastică a colegiului etc., ear' acum am în întreprindere biserica din Beriu și cea din Câmpuri-Surduc, și alte edificări.

Recomandându-mă binevoitoarei atențiuni a publicului nostru și din alte părți, semnez cu multă stimă

(164) 12—15

Nicolae Părău,
edificator, în Orăștie.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

Fonduri proprii: fl. 350.000. Depuneri: fl. 700.000

Circulație anuală: fl. 3.000.000. (196) 22—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

- 1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;
- 2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;
- 3) cumpără și vinde realități;
- 4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
- 5) arendează și exarendează realități;
- 6) cumpără și vinde efecte publice;
- 7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

La institut se mai află 500 acții proprii, puse în vîndere conform Prospectului staverit de Direcțiunea institutului sub Nr. 68 1897,

Ori-ce afacere se poate rezolva și informări se pot lua verbal în biuroul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, în Iunie 1897.

Direcțiunea.

ATELIER de TEMPLAR

Drumul țerii Nr. 3.
Casa proprie.

DEPOSIT DE OBIECTE FUNEBRALE!

Subscrisul îmi iau voe să atrag binevoitoarea luare aminte a onor public din Orăștie și jur, asupra bogatului meu magazin cu tot felul de

Mobile de casă

precum: scaune, paturi, mese, dulapuri, canapele, etc. ce se află totdeauna gata, ori, la dorință, se gătesc după plac și în grabă!

Îmi recomand mai departe

Depositul de lucruri trebuincioase la înmormântări,

precum: sicriuri, de aramă, nuc, goron și de brad, pompoase ori simple; cruci, cununi de mort, și toate pânzele de lipsă!

Sînt 19 ani decând am aceste bogate magazine, în casele mele proprii (drumul țerii Nr. 3), ear' acum le-am arangeat și îmbogățit de nou și temeinic Rugând onoratul public pentru numeroase comande, îi promit lucru bun cu prețuri foarte ieftine!

George Brassai

(145) 13—15

măsar.